

JK

Roll No. _____

Question Booklet Number

O.M.R. Serial No. :

--	--	--	--	--	--	--	--

--

M.A. IV Semester (NEP) Examination, 2025-26

Urdu

(Special Study of Premchand)

(Elective)

Paper Code							
A	0	3	1	0	0	9	T

Question Booklet
Series

B

Time : 1 : 30 Hours]

[Maximum Marks : 75

Instructions to the Examinee :

1. Do not open the booklet unless you are asked to do so.
2. The booklet contains 100 questions. Examinee is required to answer 75 questions in the OMR Answer-Sheet provided and not in the question booklet. **All** questions carry equal marks.
3. Examine the Booklet and the OMR Answer-Sheet very carefully before you proceed. Faulty question booklet due to missing or duplicate pages/questions or having any other discrepancy should be got immediately replaced.
4. Four alternative answers are mentioned for each question as – A, B, C & D in the booklet. The candidate has to choose the correct answer and mark the same in the OMR Answer-Sheet as per the direction :

(Remaining instructions on the last page)

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक आपसे कहा न जाए।
2. प्रश्न-पुस्तिका में 100 प्रश्न हैं। परीक्षार्थी को 75 प्रश्नों को केवल दी गई OMR आन्सर-शीट पर ही हल करना है, प्रश्न-पुस्तिका पर नहीं। **सभी** प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. प्रश्नों के उत्तर अंकित करने से पूर्व प्रश्न-पुस्तिका तथा OMR आन्सर-शीट को सावधानीपूर्वक देख लें। दोषपूर्ण प्रश्न-पुस्तिका जिसमें कुछ भाग छपने से छूट गये हों या प्रश्न एक से अधिक बार छप गए हों या उसमें किसी अन्य प्रकार की कमी हो, तो उसे तुरन्त बदल लें।
4. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार सम्भावित उत्तर- A, B, C तथा D हैं। परीक्षार्थी को उन चारों विकल्पों में से सही उत्तर छँटना है। उत्तर को OMR उत्तर-पत्रक में सम्बन्धित प्रश्न संख्या में निम्न प्रकार भरना है :

(शेष निर्देश अन्तिम पृष्ठ पर)

Rough Work
रफ़ कार्य

- 1- ناول گؤدان میں سونا کی شادی کس سے ہوتی ہے؟
- (A) ماتادین
(B) کامتا
(C) متھرا
(D) رام سیوک
- 2- اردو کا پہلا تاریخی ناول کون سا ہے؟
- (A) فردوس بریں
(B) سیر کہسار
(C) اندھیری رات کا مسافر
(D) ملک العزیز اور جینا
- 3- پنچ بن جانے کے بعد جمن کے کردار میں کیا تبدیلی واقع ہوتی ہے؟
- (A) جانبدارانہ
(B) ظالمانہ
(C) منصفانہ
(D) بے پروا
- 4- افسانہ دو نیل میں بیلوں کے نام کیا ہیں؟
- (A) موٹو اور پٹو
(B) ہیرا اور موتی
(C) کالا اور بھورا
(D) شیر اور لالو
- 5- ناول میں کرداروں کے درمیان ہونے والی گفتگو کو کیا کہتے ہیں؟
- (A) مکالمہ نگاری
(B) منظر نگاری
(C) کردار نگاری
(D) پلاٹ
- 6- گھیسو اور مادھو کو کفن کے لیے جو پیسے ملتے ہیں وہ اسے کہاں خرچ کرتے ہیں؟
- (A) کفن
(B) علاج
(C) شراب اور کھانا
(D) قرض

- 7- افسانہ دوپیل کس چیز کی علامت ہے؟
- (A) طاقت
- (B) وفاداری
- (C) دولت
- (D) چالاکی
- 8- پوس کی رات میں ہلکوا خرکار کیا فیصلہ کرتا ہے؟
- (A) کھیت چھوڑ دیتا ہے
- (B) قرض ادا کرتا ہے
- (C) شہر چلا جاتا ہے
- (D) شادی کر لیتا ہے
- 9- افسانہ پنچایت میں پنچ کون بنتا ہے؟
- (A) جمن
- (B) الوپی دین
- (C) ہلکو
- (D) مادھو
- 10- نمک کا داروغہ میں تاجر کس چیز کی اسمگلنگ کرتا ہے؟
- (A) اناج
- (B) کپڑا
- (C) نمک
- (D) سونا
- 11- افسانہ پنچایت میں جمن اور الوپی دین کسے بات پر جھگڑتے ہیں؟
- (A) زمین
- (B) قرض
- (C) پیل
- (D) مکان
- 12- کفن میں کس سماجی مسئلے کو بے نقاب کیا گیا ہے؟
- (A) جہالت
- (B) ذات پات
- (C) غربت
- (D) تعلیم کی کمی

13- دوپیل میں ہیل آخر کار کہاں واپس آتے ہیں؟

(A) جنگل

(B) شہر

(C) اپنے مالک کے پاس

(D) منڈی

14- افسانہ پوس کی رات میں ہلکو کی بیوی کا نام کیا

ہے؟

(A) بدھیا

(B) جھنیا

(C) دھنیا

(D) رادھا

15- فسانہ آزاد کس اخبار میں قسط وار شائع ہوتا تھا؟

(A) اودھ پنچ

(B) زمیندار

(C) اودھ اخبار

(D) جام جہاں نما

16- افسانے کی سب سے نمایاں خوبی کیا ہے؟

(A) اختصار

(B) وحدت تاثر

(C) حقیقت نگاری

(D) تمثیل نگاری

17- پنچایت میں انصاف کس بنیاد پر کیا جاتا ہے؟

(A) دوستی

(B) رشتہ داری

(C) سچائی

(D) طاقت

18- دوپیل میں بیلوں پر ظلم کون کرتا ہے؟

(A) مالک

(B) ساہوکار

(C) نئی مالکن

(D) کوتوال

- 19- پریم چند نے کفن میں کون سا اسلوب اختیار کیا ہے؟
- (A) رومانوی
(B) طنزیہ
(C) داستانی
(D) تخیلاتی
- 20- پریم چند کے افسانوں کی نمایاں خصوصیت کیا ہے؟
- (A) تخیل
(B) حقیقت نگاری
(C) تصوف
(D) مزاح
- 21- ناول گؤدان کتنے ابواب پر مشتمل ہے؟
- (A) ۳۲
(B) ۳۵
(C) ۳۶
(D) ۳۷
- 22- باغ و بہار کس زبان سے ماخوذ ہے؟
- (A) عربی
(B) سنسکرت
(C) فارسی
(D) ترکی
- 23- ناول گؤدان کس برس مکمل ہوا؟
- (A) ۱۹۳۵
(B) ۱۹۳۶
(C) ۱۹۳۷
(D) ۱۹۳۸
- 24- عبدالحلیم شرر کس صنف کے لیے مشہور ہیں؟
- (A) اصلاحی ناول
(B) طنزیہ افسانہ
(C) تاریخی ناول
(D) ڈراما
- 25- ۱۸۵۷ کے بعد اردو فکشن میں کون سا عنصر نمایاں ہے؟
- (A) رومان
(B) سماجی شعور
(C) تصوف
(D) مزاح

29- گئودان میں کون سا کردار پروفیسر کا ہے؟

- (A) مس مالتی
- (B) مسٹر کھنہ
- (C) مسٹر مہتا
- (D) شیا م بہاری

30- پریم چند کی کہانیوں کا بنیادی موضوع کیا ہے؟

- (A) جادو اور طلسم
- (B) دیہی زندگی اور سماجی مسائل
- (C) سائنس فکشن
- (D) رومانوی داستانیں

31- پریم چند کا ناول گئودان اردو میں کب شائع ہوا؟

- (A) ۱۹۳۵
- (B) ۱۹۳۶
- (C) ۱۹۳۷
- (D) ۱۹۳۸

26- حامد کے پسا عید کے لیے کتنے پیسے تھے؟

- (A) تین پیسے
- (B) چار پیسے
- (C) پانچ پیسے
- (D) دس پیسے

27- گئودان میں ہوری کو اور کس نام سے پکارا جاتا

ہے؟

- (A) نتھو
- (B) مہتو
- (C) نتھوالال
- (D) مہتورام

28- حامد نے عید کے میلے سے کیا خریدا؟

- (A) چمٹا
- (B) کھلونا
- (C) مٹھائی
- (D) کپڑے

- 32- پریم چند کے مضامین میں عورت کا کردار کیسا ہے؟
- (A) کمزور
(B) نظر انداز
(C) صرف گھریلو
(D) باوقار اور مظلوم
- 33- ڈپٹی نذیر احمد کے ناولوں کا بنیادی مقصد کیا تھا؟
- (A) تفریح
(B) اخلاقی اصلاح
(C) تاریخ نویسی
(D) سیاست
- 34- کس نے پریم چند کو چلتا پھرتا گاؤں کہا ہے؟
- (A) احتشام حسین
(B) رشید احمد صدیقی
(C) علی سردار جعفری
(D) سلام سندیلوی
- 35- گنودان میں ہوری کا تعلق کس گاؤں سے ہے؟
- (A) لمبھی
(B) بیلاری
(C) پتھاری
(D) سہاری
- 36- میاں آزاد اور خوبی کس مشہور ناول کے کردار ہیں؟
- (A) امراؤ جان
(B) توبتہ النصوح
(C) فردوس بریں
(D) فسانہ آزاد
- 37- ناول گنودان میں وفا شعار کردار کون سا ہے؟
- (A) دھنیا
(B) ہوری
(C) روپا
(D) سونا
- 38- کس ناول نگار نے اودھ کی تہذیبی اور سماجی اقدار کو اپنا موضوع بنایا ہے؟
- (A) عبدالحلیم شرر
(B) رتن ناتھ سرشار
(C) علی عباس حسینی
(D) خان محبوب طرزی

- 39- مرآة العروس کا بنیادی موضوع کیا ہے؟
- (A) اصلاح معاشرہ
- (B) سیاست
- (C) رومان
- (D) تاریخ
- 40- راشد الخیری کہاں کے رہنے والے تھے؟
- (A) دہلی
- (B) لکھنؤ
- (C) بھوپال
- (D) رام پور
- 41- فسانہ آزاد کے مصنف کا نام بتائیں؟
- (A) عبدالحلیم شرر
- (B) ڈپٹی نذیر احمد
- (C) رتن ناتھ سرشار
- (D) سرسید احمد خاں
- 42- اردو فکشن کی سب سے قدیم صنف کون سی ہے؟
- (A) داستان
- (B) افسانہ
- (C) ناول
- (D) ڈراما
- 43- پریم چند کی مضمون نگاری کا بنیادی موضوع کیا ہے؟
- (A) رومان
- (B) تصوف
- (C) سماجی مسائل
- (D) سائنس
- 44- پریم چند کے مضامین میں کس طبقے کی ترجمانی ملتی ہے؟
- (A) اشرافیہ
- (B) متوسط
- (C) سیاسی
- (D) مذہبی

- 45- پریم چند کے مضامین کا اسلوب کیسا ہے؟
- (A) مشکل اور ثقیل
- (B) سادہ اور عام فہم
- (C) علامتی
- (D) شاعرانہ
- 46- مرزا ہادی رسوا کا تعلق کہاں سے تھا؟
- (A) حیدرآباد
- (B) بھوپال
- (C) دلی
- (D) لکھنؤ
- 47- پریم چند نے مضامین کس مقصد کے تحت لکھے؟
- (A) تفریح
- (B) اصلاح معاشرہ
- (C) ذاتی شہرت
- (D) فلسفیانہ بحث
- 48- پریم چند کا تعلق کس ادبی تحریک سے ہے؟
- (A) رومانوی تحریک
- (B) ترقی پسند تحریک
- (C) جدیدیت
- (D) مابعد جدیدیت
- 49- عبدالحلیم شرر کی وفات کس شہر میں ہوئی؟
- (A) دلی
- (B) عظیم آباد
- (C) کلکتہ
- (D) لکھنؤ
- 50- پریم چند کے مضامین میں دیہی زندگی کیسی دکھائی گئی ہے؟
- (A) خیالی
- (B) مبالغہ آمیز
- (C) حقیقت پسندانہ
- (D) رومانوی

- 51- پریم چند کا اصل نام کیا تھا؟
- (A) دھنپت رائے
- (B) منشی نول کشور
- (C) رتن ناتھ
- (D) برج نارائن
- 52- داستان امیر حمزہ کس صنف سے تعلق رکھتی ہے؟
- (A) ناول
- (B) افسانہ
- (C) داستان
- (D) خاکہ
- 53- فورٹ ولیم کالج کہاں ہے؟
- (A) دہلی
- (B) لکھنؤ
- (C) علی گڑھ
- (D) کلکتہ
- 54- باغ و بہار کس کی کتاب ہے؟
- (A) سرسید احمد خان
- (B) میرامن
- (C) رتن ناتھ سرشار
- (D) عبدالحمید شرر
- 55- پریم چند کے افسانوں کا کون سا مجموعہ ضبط ہوا تھا؟
- (A) سوز وطن
- (B) واردات
- (C) خواب و خیال
- (D) آخری تھنہ
- 56- اردو کا پہلا باقاعدہ ناول نگار کسے مانا جاتا ہے؟
- (A) پریم چند
- (B) رتن ناتھ سرشار
- (C) ڈپٹی نذیر احمد
- (D) عبدالحمید شرر

60- پریم چند نے زیادہ تر مضامین کس زبان میں لکھے؟

(A) فارسی

(B) اردو اور ہندی

(C) سنسکرت

(D) پنجابی

61- گنودان سب سے پہلے کس زبان میں لکھا گیا تھا؟

(A) فارسی

(B) سنسکرت

(C) ہندی

(D) اردو

62- فردوس بریں کس ادیب کی تصنیف ہے؟

(A) پریم چند

(B) شرر

(C) سرشار

(D) میرامن

57- مراۃ العروس کس سنہ میں شائع ہوا؟

(A) ۱۸۵۷

(B) ۱۸۶۱

(C) ۱۸۶۹

(D) ۱۸۷۵

58- ہوری کی گائے کو زہر کون دیتا ہے؟

(A) بھائی

(B) بیٹا

(C) بھتیجا

(D) پڑوسی

59- ناول 'گنودان' میں گوہر کا کردار کس رجحان کی عکاسی کرتا ہے؟

(A) روایت پسندی

(B) روحانیت

(C) بغاوت اور علمی سوچ

(D) رومانیت

- 63- پریم چند سے پہلے اردو فکشن میں غالب رحمان کیا تھا؟
- (A) نفسیاتی
(B) رومانوی
(C) اصلاحی
(D) علامتی
- 64- داستان میں واقعات کی نوعیت عموماً کیسی ہوتی ہے؟
- (A) حقیقت پسند
(B) علامتی
(C) تخیلاتی
(D) سوانحی
- 65- پریم چند سے پہلے فکشن کے کردار زیادہ تر کیسے ہوتے تھے؟
- (A) حقیقت پسند
(B) باغی
(C) مثالی
(D) علامتی
- 66- اردو میں گنودان سب سے پہلے کس ادارے سے شائع ہوا؟
- (A) مکتبہ جامعہ دہلی
(B) ادارہ فروغ اردو لکھنؤ
(C) ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ
(D) صدیق بک ڈپولکھنؤ
- 67- داستانوی ادب کی نمایاں خصوصیت کیا ہے؟
- (A) حقیقت نگاری
(B) اصلاحی رحمان
(C) مافوق الفطرت عناصر
(D) نفسیاتی تجزیہ
- 68- پریم چند سے پہلے اردو فکشن میں عورت کا کردار عموماً کیسا تھا؟
- (A) انقلابی
(B) سیاسی
(C) گھریلو
(D) علامتی

- 69- گنودان میں کودوروں کا لیڈر کون ہے؟
- (A) پروفیسر مہتا
(B) مسٹر کھنہ
(C) مرزا خورشید
(D) اگر پال سنگھ
- 70- پریم چند سے پہلے اردو فکشن کس تحریک سے متاثر تھی؟
- (A) ترقی پسند تحریک
(B) جدیدیت
(C) علی گڑھ تحریک
(D) رومانوی تحریک
- 71- درج ذیل میں کون سا افسانہ سجاد حیدر یلدرم کا ہے؟
- (A) ان داتا
(B) نشے کی پہلی ترنگ
(C) آتش پار سے
(D) شکوہ شکایت
- 72- پریم چند کا تعلق کس زبان کے ادب سے تھا؟
- (A) صرف اردو
(B) صرف ہندی
(C) اردو اور ہندی
(D) فارسی
- 73- ناول گنودان میں ہوری گائے کس سے خریدتا ہے؟
- (A) بھولا
(B) انوکھے رام
(C) کامتا
(D) جھنگری سنگھ
- 74- پریم چند کس دور کے ادیب تھے؟
- (A) مغلیہ دور
(B) برطانوی
(C) آزادی کے بعد
(D) جدید دور
- 75- پریم چند کی مشہور کہانی کفن کا موضوع کیا ہے؟
- (A) محبت
(B) غربت اور بے حسی
(C) بہادری
(D) تعلیم

- 76- ناول گؤدان میں استحصال کی سب سے بڑی علامت کیا ہے؟
- (A) قرض کا جال
(B) ذات پات
(C) جہیز
(D) بیکاری
- 77- پریم چند کا انتقال کس برس ہوا؟
- (A) ۱۹۱۰
(B) ۱۹۲۵
(C) ۱۹۳۶
(D) ۱۹۴۷
- 78- پریم چند کو کس صنف سے زیادہ شہرت ملی؟
- (A) شاعری
(B) ڈرامہ
(C) سفر نامہ
(D) افسانہ
- 79- پریم چند کی تحریریں کس طرح کی ہیں؟
- (A) حقیقت پسندانہ
(B) علامتی
(C) طنزیہ
(D) مزاحیہ
- 80- کہانی عید گاہ کا مرکزی کردار کون ہے؟
- (A) حامد
(B) محمود
(C) سلیم
(D) راجو
- 81- پریم چند کو ان کی تحریروں کی روشنی میں کن مسائل کا علمبردار کہا جاسکتا ہے؟
- (A) مذہبی
(B) سماجی
(C) سیاسی
(D) سائنسی

- 82- راشد الخیری اردو ادب میں کس حیثیت سے زیادہ مشہور ہیں؟
- (A) شاعر
(B) ناول نگار
(C) ڈرامہ نگار
(D) افسانہ نگار
- 83- پریم چند کے مضامین میں کسانوں کے کس طبقے کی نمائندگی زیادہ ہے؟
- (A) خوشحال
(B) لاپرواہ
(C) مظلوم
(D) عیش پسند
- 84- پریم چند کی کہانیوں میں کس طبقے کی عکاسی زیادہ ملتی ہے؟
- (A) امیر طبقہ
(B) کسان اور مزدور
(C) شاہی خاندان
(D) فوجی
- 85- سجاد حیدر یلدرم کا شمار اردو افسانے کے کس دور میں کیا جاتا ہے؟
- (A) ترقی پسند
(B) جدید دور
(C) ابتدائی دور
(D) مابعد جدید دور
- 86- افسانہ کفن کا مرکزی موضوع کیا ہے؟
- (A) محبت
(B) غربت اور بے حسی
(C) تعلیم
(D) وطن دوستی
- 87- عید کس مذہب کا تہوار ہے؟
- (A) ہمدو
(B) عیسائی
(C) مسلم
(D) سکھ

- 88- ہلکوس چیز سے سب سے زیادہ خوف زدہ ہے؟
- (A) قرض
(B) سردی
(C) بارش
(D) جنگلی جانور
- 89- افسانہ نمک کا داروغہ سے کیا نمایاں ہوتا ہے؟
- (A) طاقت
(B) ایمانداری
(C) دولت
(D) چالاکی
- 90- کہانی عید گاہ کا اختتام کیسا ہے؟
- (A) افسوس ناک
(B) خوفناک
(C) سبق آموز
(D) مزاحیہ
- 91- نمک کا داروغہ کا مرکزی کردار کون ہے؟
- (A) پنڈت الوپی دین
(B) مادھو
(C) حامد
(D) گھیسو
- 92- افسانہ کفن میں بدھیا کس کی بیوی ہے؟
- (A) مادھو
(B) گھیسو
(C) ہریا
(D) جمن
- 93- پوس کی رات کا مرکزی کردار کون ہے؟
- (A) حامد
(B) گھیسو
(C) ہلکو
(D) جھنیا
- 94- کہانی عید گاہ ہمیں کیا سبق دیتی ہے؟
- (A) ایثار و محبت
(B) خود غرضی
(C) دولت کی اہمیت
(D) مقابلہ بازی

- 95- پنڈت الوپی دین کس عہدے پر فائز ہوتا ہے؟
- (A) کوتوال
- (B) داروغہ
- (C) منشی
- (D) زمیندار
- 96- زبانی بیانیہ کا تعلق کس سے ہے؟
- (A) افسانہ
- (B) ناول
- (C) داستان
- (D) ڈرامہ
- 97- نصیر اور خدیجہ کس کا افسانہ ہے؟
- (A) علی عباس حسینی
- (B) سجاد حیدر یلدرم
- (C) راشد الخیری
- (D) مجنوں گورکھپوری
- 98- امراؤ جان ادا کا مرکزی کردار کیا ہے؟
- (A) طوائف
- (B) سپاہی
- (C) استاد
- (D) شاعر
- 99- ناول کس زبان کا لفظ ہے؟
- (A) اردو
- (B) انگریزی
- (C) عربی
- (D) فارسی
- 100- پنچایت کا مرز کی خیال کیا ہے؟
- (A) دوستی
- (B) انصاف
- (C) محبت
- (D) قربانی

Rough Work
रफ़ कार्य

Example :

Question :

- Q. 1 (A) ● (C) (D)
- Q. 2 (A) (B) ● (D)
- Q. 3 (A) ● (C) (D)

5. Each question carries equal marks. Marks will be awarded according to the number of correct answers you have.
6. All answers are to be given on OMR Answer Sheet only. Answers given anywhere other than the place specified in the answer sheet will not be considered valid.
7. Before writing anything on the OMR Answer Sheet, all the instructions given in it should be read carefully.
8. After the completion of the examination candidates should leave the examination hall only after providing their OMR Answer Sheet to the invigilator. Candidate can carry their Question Booklet.
9. There will be no negative marking.
10. Rough work, if any, should be done on the blank pages provided for the purpose in the booklet.
11. To bring and use of log-book, calculator, pager & cellular phone in examination hall is prohibited.
12. In case of any difference found in English and Hindi version of the question, the English version of the question will be held authentic.

Impt. On opening the question booklet, first check that all the pages of the question booklet are printed properly. If there is any discrepancy in the question booklet, then after showing it to the invigilator, get another question booklet of the same series.

उदाहरण :

प्रश्न :

- प्रश्न 1 (A) ● (C) (D)
- प्रश्न 2 (A) (B) ● (D)
- प्रश्न 3 (A) ● (C) (D)

5. प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं। आपके जितने उत्तर सही होंगे, उन्हीं के अनुसार अंक प्रदान किये जायेंगे।
6. सभी उत्तर केवल ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर ही दिये जाने हैं। उत्तर-पत्रक में निर्धारित स्थान के अलावा अन्यत्र कहीं पर दिया गया उत्तर मान्य नहीं होगा।
7. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर कुछ भी लिखने से पूर्व उसमें दिये गये सभी अनुदेशों को सावधानीपूर्वक पढ़ लिया जाये।
8. परीक्षा समाप्ति के उपरान्त परीक्षार्थी कक्ष निरीक्षक को अपनी OMR Answer Sheet उपलब्ध कराने के बाद ही परीक्षा कक्ष से प्रस्थान करें। परीक्षार्थी अपने साथ प्रश्न-पुस्तिका ले जा सकते हैं।
9. निगेटिव मार्किंग नहीं है।
10. कोई भी रफ कार्य, प्रश्न-पुस्तिका में, रफ-कार्य के लिए दिए खाली पेज पर ही किया जाना चाहिए।
11. परीक्षा कक्ष में लॉग-बुक, कैल्कुलेटर, पेजर तथा सेल्युलर फोन ले जाना तथा उसका उपयोग करना वर्जित है।
12. प्रश्न के हिन्दी एवं अंग्रेजी रूपान्तरण में भिन्नता होने की दशा में प्रश्न का अंग्रेजी रूपान्तरण ही मान्य होगा।

महत्वपूर्ण : प्रश्न-पुस्तिका खोलने पर प्रथमतः जाँच कर देख लें कि प्रश्न-पुस्तिका के सभी पृष्ठ भलीभाँति छपे हुए हैं। यदि प्रश्न-पुस्तिका में कोई कमी हो, तो कक्षनिरीक्षक को दिखाकर उसी सीरीज की दूसरी प्रश्न-पुस्तिका प्राप्त कर लें।